

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 5.10.2017 r.
COM(2017) 563 final

2017/0244 (NLE)

Wniosek

ZALECENIE RADY

**w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności programów przygotowania
zawodowego**

{SWD(2017) 322 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Wniosek dotyczący europejskich ram jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego przyczynia się do realizacji priorytetów UE dotyczących wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i inwestycji. Opracowano go w nawiązaniu do Nowego europejskiego programu na rzecz umiejętności z 2016 r. i zawartego w nim zamiaru poprawy jakości i adekwatności kształtowania umiejętności, oraz komunikatu z 2016 r. w sprawie inwestowania w młodzież Europy, w którym wezwano do podjęcia ponownie starań na rzecz wsparcia młodych ludzi w zdobywaniu wiedzy, umiejętności i doświadczeń, które przygotowują ich do podjęcia pierwszej pracy, umożliwią odnoszenie sukcesów zawodowych i sprawią, że ci młodzi ludzie staną się aktywnymi obywatelami.

Przygotowanie zawodowe jest szczególnie skuteczną formą uczenia się opartego na pracy w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego, która ułatwia przejście od etapu kształcenia i szkolenia do etapu zatrudnienia. Zapewnia ono możliwość zdobycia umiejętności, których poszukują pracodawcy, oraz zwiększa konkurencyjność i wydajność przedsiębiorstw i miejsc pracy. Chociaż większość uczniów zawodu to osoby młode, przygotowanie zawodowe oferuje się coraz częściej także starszym pracownikom, aby mogli oni uzyskać kwalifikacje, dzięki którym zwiększą się ich szanse na rynku pracy i możliwości rozwoju kariery.

Ze względu na potwierdzoną skuteczność w ułatwianiu dostępu do rynku pracy oraz poprawianiu szans zawodowych przygotowanie zawodowe jest jednym z priorytetów politycznych w UE, zważywszy na fakt, że bezrobocie młodzieży (16,9 % w lipcu 2017 r.) utrzymuje się w UE na poziomie ponad dwukrotnie wyższym od ogólnej stopy bezrobocia (7,7 % w lipcu 2017 r.).

Dane z Cedefop i dane zebrane w ramach europejskiego semestru pokazują, że większość państw członkowskich realizuje istotne reformy w dziedzinie przygotowania zawodowego oraz, że duży nacisk kładziony jest na zwiększenie ilości ofert przyuczania do zawodu.

Pozytywny wpływ programów przygotowania zawodowego na warunki na rynku pracy i szanse zatrudnienia młodych ludzi zależy od jakości tych programów. W całej UE programy przygotowania zawodowego są szeroko rozpowszechnione, ale zorganizowane w bardzo różny sposób. OECD podkreśliła, że wysokiej jakości normy są niezbędne, aby uniknąć sytuacji, w której programy przygotowania zawodowego zostaną ukierunkowane na stanowiska wymagające niskich kwalifikacji. Nawet niewielka część ofert niskiej jakości może zaszkodzić ich ogólnej reputacji¹.

Niniejsze zalecenie opiera się na najnowszych danych w tym obszarze i zawiera wskazówki co do tego, w jaki sposób wprowadzić w życie programy przygotowania zawodowego, które będą działać i przynosić efekty zarówno dla uczniów zawodu, jak i pracodawców.

Wzajemne zaufanie wynikające ze wspólnie uzgodnionych kryteriów może mieć ponadto pozytywny wpływ na mobilność uczniów.

Niniejsze zalecenie jest uzupełnieniem inicjatyw Unii ułatwiających młodym ludziom przejście do etapu zatrudnienia, w szczególności zalecenia Rady w sprawie ram jakości staży.

¹ OECD (2017), „Striking the right balance - Costs and benefits of apprenticeship” (Znalezienie odpowiedniej równowagi – Koszty i korzyści przygotowania zawodowego).

Jego ogólny cel polega na tym, by zwiększyć zdolność uczniów do zatrudnienia oraz umożliwić im rozwój osobisty, a także przyczynić się do tworzenia wysoko wykwalifikowanej siły roboczej o odpowiednich umiejętnościach, reagującej na potrzeby rynku pracy.

Celem szczegółowym jest zapewnienie spójnych ram dla przygotowania zawodowego w oparciu o wspólną interpretację tego, co stanowi o jego jakości i skuteczności, biorąc pod uwagę różnorodność systemów kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) w państwach członkowskich.

Zapewni ono wsparcie dla reform przygotowania zawodowego w państwach członkowskich, aby stworzyć podstawy jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego.

- **Zakres wniosku**

W zaleceniu zachęca się państwa członkowskie do stosowania wszechstronnego i spójnego zestawu kryteriów jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego. Do celów niniejszego zalecenia przygotowanie zawodowe rozumiane jest w następujący sposób:

są to formalne programy kształcenia i szkolenia zawodowego, które łączą istotny element uczenia się opartego na pracy w przedsiębiorstwach i innych miejscach pracy z uczeniem się w instytucjach kształcenia lub szkolenia i które prowadzą do uzyskania uznawanych w skali kraju kwalifikacji. Charakteryzuje je stosunek umowny między uczniem zawodu, pracodawcą lub instytucją kształcenia i szkolenia zawodowego, przy czym uczeń otrzymuje wynagrodzenie lub rekompensatę za swoją pracę.

Definicja ta jest wystarczająco szeroka, by objąć różne formy programów przygotowania zawodowego istniejące w państwach członkowskich, i została opracowana oraz była stosowana w kontekście europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego.

- **Kontekst polityczny**

W deklaracji rzymskiej² z dnia 25 marca 2017 r. europejscy przywódcy zobowiązali się do działań na rzecz „Unii, w której młodzi ludzie mają dostęp do kształcenia i szkolenia najwyższej jakości i mogą uczyć się i znajdować zatrudnienie na całym kontynencie”. Skuteczne przygotowanie zawodowe wysokiej jakości stanowi zasadniczą część tego zobowiązania, ponieważ przygotowanie to umożliwia młodym ludziom zdobycie umiejętności, które zapewniają dostęp do zatrudnienia.

Europejski filar praw socjalnych³, przedstawiony w dniu 26 kwietnia 2017 r., określa 20 kluczowych zasad i praw, które mają wspomagać sprawiedliwe i sprawnie funkcjonujące rynki pracy i systemy opieki społecznej. Skupiają się wokół trzech kategorii, z których wszystkie są istotne dla zapewnienia skutecznego przygotowania zawodowego wysokiej jakości: 1) równe szanse i dostęp do zatrudnienia; 2) uczciwe warunki pracy; 3) ochrona socjalna i włączenie społeczne. Najważniejsza zasada stanowi, że każda osoba ma prawo do edukacji włączającej, charakteryzującej się dobrą jakością, do szkoleń i uczenia się przez całe życie w celu utrzymania i nabywania umiejętności, które pozwolą jej w pełni uczestniczyć w życiu społeczeństwa i z powodzeniem radzić sobie ze zmianami na rynku pracy.

² <http://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2017/03/25-rome-declaration/>

³ COM(2017) 250 final oraz C(2017) 2600 final.

- **Przygotowanie zawodowe w programie politycznym**

W czerwcu 2016 r. w Nowym europejskim programie na rzecz umiejętności⁴ podkreślono, że partnerzy biznesowi i społeczni powinni uczestniczyć w opracowywaniu i realizacji założeń kształcenia i szkolenia zawodowego oraz przygotowania zawodowego opartych na pracy. Komisja ogłosiła, że zamierza wspierać nowe możliwości uczenia się opartego na pracy, opracować zestaw usług wsparcia służących wymianie wiedzy, tworzeniu sieci i nawiązywaniu współpracy w zakresie przygotowania zawodowego, a także wspierać partnerów społecznych w rozwijaniu ich współpracy nad ewentualnymi ramami jakości dla przygotowania zawodowego. Zobowiązanie to zostało potwierdzone w komunikacie z grudnia 2016 r. w sprawie inwestowania w młodzież Europy, w którym zapowiedziano zamiar przedstawienia inicjatywy mającej na celu poprawienie jakości, oferty, atrakcyjności i włączającego charakteru praktyk zawodowych⁵.

Nowy europejski program na rzecz umiejętności został stworzony w oparciu o dotychczasowe inicjatywy takie jak europejski sojusz na rzecz przygotowania zawodowego, który zapoczątkowano w 2013 r. w celu poprawy jakości, dostępności i wizerunku przygotowania zawodowego, a także (od niedawna) zwiększenia mobilności uczniów zawodu. 27 państw członkowskich⁶ przystąpiło do europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego, składając zobowiązania krajowe, a przedsiębiorstwa, partnerzy społeczni, organizatorzy kształcenia i szkolenia zawodowego oraz inne zainteresowane strony złożyli ponad 200 deklaracji. Dzięki tym deklaracjom zebrano ponad 700 000 ofert przygotowania zawodowego, praktyk i pierwszego zatrudnienia.

W zaleceniu Rady z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży⁷ zaleca się państwom członkowskim zapewnić, aby wszyscy młodzi ludzie w wieku poniżej 25 roku życia w ciągu czterech miesięcy od zakończenia kształcenia formalnego lub uzyskania statusu osoby bezrobotnej otrzymali ofertę zatrudnienia, dalszego kształcenia, przygotowania zawodowego lub stażu. Do końca 2016 r. w ramach gwarancji dla młodzieży udostępniono blisko 390 000 ofert przygotowania zawodowego.

Europejski Trybunał Obrachunkowy wezwał do określenia cech jakościowych programów przygotowania zawodowego, które miałyby otrzymywać wsparcie z budżetu Unii⁸, a Parlament Europejski⁹ wezwał do przyjęcia środków w celu zagwarantowania, by w odniesieniu do przygotowania zawodowego zostały wprowadzone normy jakości. Niedawne badanie na zlecenie Parlamentu odnosi się do potrzeby wyjaśnienia kwestii umowy o pracę i wynagrodzenia w przypadku przygotowania zawodowego¹⁰.

W 2015 r. rządy państw europejskich i partnerzy społeczni uzgodnili w konkluzjach z Rygi (2015–2020) średnioterminowe rezultaty w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego. Jednym z priorytetów jest „propagowanie uczenia się poprzez praktykę w miejscu pracy we

⁴ COM (2016) 381 final.

⁵ COM(2016) 940 final.

⁶ Wszystkie państwa członkowskie UE z wyjątkiem Zjednoczonego Królestwa. Ponadto wszystkie 5 państw kandydujących i 3 państwa EFTA (Islandia, Norwegia Szwajcaria) złożyły zobowiązania krajowe.

⁷ Dz.U. 2013/C 120/01.

⁸ Sprawozdanie specjalne Trybunału Obrachunkowego nr 3/2015: „Europejska gwarancja dla młodzieży: rozpoczęto wdrażanie, lecz wciąż istnieją zagrożenia”.

⁹ Parlament Europejski, Sprawozdanie w sprawie programu Erasmus + i innych narzędzi wspomagania mobilności w kształceniu i szkoleniu zawodowym – podejścia zakładającego uczenie się przez całe życie (2015/2257(INI)).

¹⁰ Parlament Europejski, Rozwijanie umiejętności i zatrudnienie: przygotowanie zawodowe, staże i wolontariat, badanie dla Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, 2017 r.

wszystkich jego formach, ze szczególnym uwzględnieniem praktyk zawodowych, przez angażowanie partnerów społecznych, przedsiębiorstw, izb i instytucji kształcenia i szkolenia zawodowego, a także przez pobudzanie innowacyjności i przedsiębiorczości”.

Od maja 2018 r. państwa członkowskie będą publikować na portalu EURES informacje o ofertach praktyk zawodowych odbywanych na podstawie umowy o pracę¹¹. Większa przejrzystość ułatwi dopasowanie kandydatów do ofert dostępnych w innych krajach. Będzie ona również sprzyjać współpracy w odniesieniu do mobilności uczniów zawodu zapewnianej przez Erasmus +, jak i przez inne programy.

- **Dotychczasowe działania w zakresie jakości i skuteczności**

Pod egidą europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego podjęto znaczne wysiłki, aby zgromadzić więcej danych odnoszących się do kwestii jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego. W dniu 15 października 2013 r. państwa członkowskie przyjęły oświadczenie Rady w sprawie europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego. Przedstawiono w nim wspólne wytyczne dotyczące skuteczności i atrakcyjności programów przygotowania zawodowego, które powinny być propagowane i których należy przestrzegać w stosownych przypadkach i zgodnie z uwarunkowaniami krajowymi.

Grupa robocza ds. kształcenia i szkolenia zawodowego (2014–2015) działająca w strategicznych ramach europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020), w której skład wchodzi przedstawiciele państw członkowskich, partnerów społecznych i organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego, opracowała 20 wytycznych dotyczących wysokiej wydajności programów przygotowania zawodowego i uczenia się opartego na pracy, skupiając się na czterech kwestiach: 1) zarządzaniu na szczeblu krajowym i zaangażowaniu partnerów społecznych; 2) wsparciu dla przedsiębiorstw udostępniających oferty przygotowania zawodowego, w szczególności MŚP; 3) atrakcyjności ofert przygotowania zawodowego i poprawie jakości poradnictwa zawodowego; 4) zapewnieniu jakości uczenia się opartego na pracy.

Przy finansowym wsparciu ze strony Komisji europejscy partnerzy społeczni reprezentujący różne sektory pracowali nad jakością (ETUC) i opłacalnością (pod przewodnictwem BusinessEurope w imieniu międzysektorowych organizacji pracodawców w UE) programów przygotowania zawodowego. W czerwcu 2016 r. uzgodniono wspólne oświadczenie „Ku wspólnej wizji przygotowania zawodowego”.

Zainicjowany przez ETUC i BusinessEurope trójstronny Komitet Doradczy ds. Szkolenia Zawodowego, który skupia przedstawicieli rządów i partnerów społecznych ze wszystkich państw członkowskich, przyjął w grudniu 2016 r. opinię w sprawie „Wspólnej wizji dotyczącej jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego i uczenia się opartego na pracy”. W opinii tej wymieniono 16 elementów, które należy wziąć pod uwagę przy tworzeniu programów przygotowania zawodowego.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

W zakresie, w jakim przygotowanie zawodowe odbywa się na podstawie umowy o pracę, uczniowie zawodu są zarówno osobami uczącymi się w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego, jak i pracownikami. W związku z tym podstawą prawną niniejszej inicjatywy

¹¹ Rozporządzenie (UE) 2016/589.

są art. 153, 166 i 292 TFUE.

Zgodnie z art. 166 TFUE Unia urzeczywistnia politykę kształcenia zawodowego, która wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich, w pełni szanując odpowiedzialność państw członkowskich za treść i organizację kształcenia zawodowego.

Zgodnie z art. 153 TFUE Unia wspiera i uzupełnia działania państw członkowskich między innymi w dziedzinie warunków pracy, zabezpieczenia społecznego i ochrony socjalnej pracowników (uczniowie zawodu posiadający umowę o pracę uważani są za pracowników), a także integracji osób wykluczonych z rynku pracy oraz zwalczania wykluczenia społecznego.

Zgodnie z art. 292 TFUE Rada może przyjmować zalecenia na wniosek Komisji w dziedzinach należących do kompetencji UE.

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

W ramach swoich działań na rzecz rozwoju wysokiej jakości kształcenia i szkolenia oraz realizacji polityki w dziedzinie szkolenia zawodowego UE jest odpowiedzialna za promowanie współpracy między państwami członkowskimi oraz wspomaganie i uzupełnianie ich działań w stosownych przypadkach. W tym kontekście ustalenie wspólnej interpretacji tego, co oznacza skuteczne przygotowanie zawodowe wysokiej jakości w całej Unii Europejskiej, jest zadaniem, któremu można sprostać jedynie na szczeblu europejskim.

Europejskie ramy jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego będą wspierać i uzupełniać działania krajowe w tej dziedzinie zgodnie z art. 166 i 153 TFUE. W przypadku tej inicjatywy zastosowanie ma zasada pomocniczości. Fakt, że systemy kształcenia i szkolenia, a także funkcjonowanie rynku pracy i warunki pracy należą do kompetencji krajowych, jest w pełni brany pod uwagę. Inicjatywa całkowicie uwzględnia różnorodność krajowych programów przygotowania zawodowego, a jednocześnie proponuje zestaw wspólnych kryteriów stanowiących podstawę tych różnych programów, z korzyścią zarówno dla osób uczących się, jak i przedsiębiorstw zapewniających możliwości przygotowania zawodowego.

Przyczyni się ona do poprawy przejrzystości i wzajemnego zrozumienia programów przygotowania zawodowego, a w szczególności do poprawy jakości i skuteczności praktyk zawodowych w całej UE. Może to mieć również pozytywny wpływ na mobilność transgraniczną absolwentów programów przygotowania zawodowego, ponieważ skoordynowane podejście na poziomie UE zapewniłoby synergię i współpracę oraz maksymalne oddziaływanie pozytywnych efektów zewnętrznych.

Przedstawienie wytycznych na poziomie UE przyczynia się ponadto do wypracowania wspólnego rozumienia sposobów poprawy jakości programów przygotowania zawodowego. Może się to okazać pomocne dla państw członkowskich także przy wykorzystywaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, w szczególności Europejskiego Funduszu Społecznego, przy wdrażaniu Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych, rozwiązywaniu problemu bezrobocia, a w szczególności bezrobocia i bierności zawodowej wśród młodzieży.

- **Proporcjonalność**

Działania proponowane w ramach zalecenia są proporcjonalne do wyznaczonych celów. Wniosek dotyczący zalecenia Rady zapewni wsparcie dla procesów reform rozpoczętych przez poszczególne państwa w odniesieniu do programów przygotowania zawodowego i będzie stanowić uzupełnienie działań państw członkowskich w tej dziedzinie w kontekście europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej. Proponowane działania

są realizowane z poszanowaniem praktyk stosowanych w państwach członkowskich i różnorodności programów i systemów. Zalecenie uwzględnia zróżnicowane podejście odzwierciedlające różne sytuacje gospodarcze, finansowe i społeczne oraz różne warunki panujące na rynkach pracy w państwach członkowskich. Wykorzystanie istniejących mechanizmów monitorowania w ramach europejskiego semestru zagwarantuje, że nie powstaną dodatkowe obciążenia administracyjne.

- **Wybór instrumentu**

Proponowanym instrumentem jest wniosek dotyczący zalecenia Rady, który jest zgodny z zasadami pomocniczości i proporcjonalności. Opiera się na istniejącym europejskim dorobku prawnym oraz jest zgodny z rodzajem instrumentu, który jest dostępny do celów działań europejskich w zakresie kształcenia i szkolenia oraz zatrudnienia. Jako instrument prawny wyraża on zobowiązanie państw członkowskich do wprowadzenia środków przewidzianych w niniejszym zaleceniu i stanowi solidną podstawę polityczną do współpracy na szczeblu europejskim w tej dziedzinie, przy pełnym poszanowaniu kompetencji państw członkowskich w obszarze kształcenia i szkolenia oraz polityk społecznych.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny ex post/kontrole sprawności obowiązującego prawodawstwa**

Nie dotyczy.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Zalecenie uwzględnia wyniki dyskusji i konsultacji z właściwymi zainteresowanymi stronami, w tym z partnerami społecznymi, przedsiębiorstwami, podmiotami pośredniczącymi takimi jak izby przemysłowe, handlowe i rzemieślnicze, organizacje zawodowe i sektorowe, organizatorzy kształcenia i szkolenia, organizacje młodzieży, uczniów i rodziców, jak również z władzami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi.

Aby zapewnić pogłębione i szersze zaangażowanie europejskich międzysektorowych i sektorowych partnerów społecznych oraz izb handlowych i przemysłowych, przesłuchania zorganizowano w dniach 30 marca i 7 czerwca 2017 r. Zainteresowane strony, z którymi się konsultowano, podkreśliły, że wniosek powinien:

- opierać się na opinii Komitetu Doradczego ds. Szkolenia Zawodowego, a w szczególności na załączniku dotyczącym elementów przygotowania zawodowego i podejścia opartego na partnerstwie;
- wyraźnie określać zakres, przy jednoczesnym uwzględnieniu zróżnicowania systemów państw członkowskich, a co za tym idzie – trudności z określeniem wspólnie uzgodnionej definicji przygotowania zawodowego i jego odróżnieniem od innych form uczenia się opartego na pracy;
- odzwierciedlać potrzebę zarówno jakości, jak i skuteczności programów przygotowania zawodowego, zgodnie ze wspólnym oświadczeniem europejskich partnerów społecznych i opinią Komitetu Doradczego ds. Szkolenia Zawodowego;
- uwzględniać mobilność jako element, lecz nie warunek podstawowy skutecznych programów przygotowania zawodowego wysokiej jakości.

Dyskusje na te tematy odbyły się na posiedzeniu Komitetu Doradczego ds. Szkolenia Zawodowego w dniu 20 kwietnia 2017 r. Oprócz poruszenia wymienionych już kwestii komitet zalecił Komisji, aby:

- przedstawiła wyjaśnienia na temat tego, co dokładnie obejmuje wniosek, tj. czy dotyczy przygotowania zawodowego w ścisłym znaczeniu tego terminu, czy też innych form uczenia się opartego na pracy;
- wskazała, w jaki sposób wniosek łączy się z innymi odnośnymi platformami i inicjatywami, takimi jak europejski sojusz na rzecz przygotowania zawodowego, europejskie ramy odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET) i Europejski Portal Mobilności Zawodowej (EURES).

Niektórzy członkowie Komitetu Doradczego ds. Szkolenia Zawodowego będący przedstawicielami rządów wyrazili obawy co do potencjalnie szerokiego zakresu tych ram, jeśli chodzi o kryteria jakości oraz kwestie dotyczące zarządzania.

Komisja podkreśliła, że chociaż wniosek będzie opierał się na opinii Komitetu Doradczego ds. Szkolenia Zawodowego, którą przedstawiciele rządów i europejscy partnerzy społeczni już uzgodnili, nie będzie on wiążący dla państw członkowskich w Radzie. Dodatkowo Komisja zwróciła uwagę na swój zamiar proponowania ram, które są jasne, przydatne i przynoszą konkretne korzyści dla państw członkowskich i zainteresowanych stron.

Przeprowadzono również konsultacje z najwyższymi rangą urzędnikami w państwach członkowskich odpowiedzialnymi za szkolenie zawodowe, europejskimi stowarzyszeniami organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego oraz zainteresowanymi stronami zaangażowanymi w europejski sojusz na rzecz przygotowania zawodowego.

- **Ocena skutków**

Zważywszy na fakt, że proponowane działania stanowią uzupełnienie dla inicjatyw państw członkowskich, ich dobrowolny charakter oraz zakres oczekiwanych skutków, stopień, w jakim skutki te można jednoznacznie przewidzieć *ex ante*, jest ograniczony i w związku z tym nie przeprowadzono oceny skutków. Niniejszy wniosek został opracowany na podstawie danych zgromadzonych w badaniach, w drodze konsultacji z kluczowymi zainteresowanymi stronami oraz w ramach prac europejskich partnerów społecznych i Komitetu Doradczego ds. Szkolenia Zawodowego.

- **Sprawność regulacyjna i uproszczenie**

Nie dotyczy.

4. WPLYW NA BUDŻET

Duże zróżnicowanie programów przygotowania zawodowego i elastyczność we wdrażaniu niniejszego zalecenia powodują, że trudno jest oszacować skutki dla budżetów krajowych. Pomimo możliwych kosztów rozruchu, wyższa jakość i skuteczność programów przygotowania zawodowego powinny w perspektywie długoterminowej doprowadzić do osiągnięcia korzyści budżetowych na poziomie krajowym lub regionalnym, na poziomie przedsiębiorstwa lub pracodawcy oraz dla organizatorów kształcenia i szkolenia zawodowego. Większa zdolność do zatrudnienia i mniejsze wydatki na bezrobocie mogą przynieść korzyści budżetom publicznym, podczas gdy przedsiębiorstwa mogą skorzystać na poprawie wydajności i konkurencyjności.

W dokumencie roboczym służb Komisji towarzyszącym niniejszemu wnioskowi określono trzy obszary, w których zalecenie Rady może wpływać na koszty:

- **Zgodność**

Mogą pojawić się koszty powiązane z zapewnieniem zgodności z niniejszym zaleceniem, takie jak koszty związane z wynagrodzeniem lub rekompensatą, dotacjami lub zachętami

finansowymi, zapewnianiem szkoleniowców i mentorów do celów wsparcia pedagogicznego. W zależności od ustaleń koszty te zostaną podzielone między budżety publiczne i pracodawców oferujących szkolenia. Finansowanie może na przykład zostać zapewnione z budżetu państwa lub poprzez specjalne opłaty, podatki lub składki dobrowolne.

- **Administracja**

Opracowywanie i wdrażanie środków na rzecz poprawy jakości może wiązać się z kosztami administracyjnymi, będącymi kosztami jednorazowymi (lub kosztami utworzenia) lub kosztami bieżącymi (lub powtarzającymi się). Mimo że ramy zostają ustanowione na poziomie europejskim, na szczeblu krajowym lub regionalnym mogą pojawić się koszty administracyjne.

- **Wdrożenie**

Prawdopodobnie wystąpią pewne koszty związane z wdrożeniem kryteriów jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego i z działaniami następczymi. W zależności od tego, w jaki sposób określone zostaną role i zakres odpowiedzialności, koszty te mogą ponieść organy publiczne, podmioty pośredniczące lub organizatorzy kształcenia i szkolenia.

Dzięki poprawie jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego powinien zwiększyć się poziom umiejętności, zdolności do zatrudnienia i wydajności. OECD wykazała, że dobrze opracowane programy przygotowania zawodowego mogą być inwestycją opłacalną zarówno dla pracodawców, jak i dla uczniów zawodu; mogą ułatwiać młodym ludziom przejście z etapu szkoły do etapu zatrudnienia, a także wspierać konkurencyjność i wzrost gospodarczy.

W zaleceniu nie wymaga się dodatkowych środków z budżetu UE ani zasobów kadrowych w Komisji.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Na szczeblu krajowym wnioski dotyczące zalecenia Rady zachęca państwa członkowskie do propagowania czynnego zaangażowania partnerów społecznych w opracowywanie programów przygotowania zawodowego, zarządzanie nimi i ich wdrażanie, zgodnie z krajowymi systemami stosunków pracy i praktykami w zakresie kształcenia i szkolenia. Państwa członkowskie powinny także uwzględnić odpowiednie środki w swoich krajowych programach reform w ramach europejskiego semestru i brać te ramy pod uwagę przy wykorzystywaniu unijnego finansowania i instrumentów.

Zachęca się Komisję do monitorowania wdrażania tych ram przy udziale Komitetu Doradczego ds. Szkolenia Zawodowego, w oparciu o sprawozdania przedkładane w ramach europejskiego semestru, a także do przedstawienia Radzie sprawozdania na ten temat w terminie trzech lat.

- **Dokumenty wyjaśniające (w przypadku dyrektyw)**

Nie dotyczy.

- **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Zalecenia dla państw członkowskich

Biorąc pod uwagę różnorodność krajowych struktur i systemów, przedmiotowe ramy zaoferują zestaw kryteriów dotyczących skutecznych programów przygotowania

zawodowego wysokiej jakości, jednocześnie umożliwiając priorytetowe traktowanie różnych elementów tych kryteriów w każdym państwie członkowskim w zależności od specyfiki i zróżnicowanych potrzeb krajowych programów przygotowania zawodowego. Taka elastyczność ma zasadnicze znaczenie, zważywszy na duże różnice w systemach krajowych oraz różnorodne potencjalne rozwiązania polityczne, które mogą być stosowane na poziomach krajowych.

W zaleceniu rozróżniono dwa zestawy kryteriów: zestaw odnoszący się do niezbędnych warunków uczenia się i warunków pracy w programach przygotowania zawodowego oraz zestaw odnoszący się do ramowych warunków programów przygotowania zawodowego na poziomie systemowym.

Kryteria odnoszące się do warunków uczenia się i warunków pracy

Aby zapewnić jakość i skuteczność programów przygotowania zawodowego, zalecenie obejmuje następujące siedem kryteriów odnoszących się do warunków uczenia się i warunków pracy:

1) umowa pisemna; 2) efekty uczenia się; 3) wsparcie pedagogiczne; 4) komponent miejsca zatrudnienia; 5) wynagrodzenie lub rekompensata; 6) ochrona socjalna; 7) warunki pracy, warunki zdrowia i bezpieczeństwa.

Kryteria odnoszące się do warunków ramowych

Zalecenie obejmuje ponadto następujące siedem kryteriów odnoszących się do warunków ramowych, które muszą zostać spełnione, aby wspierać opracowywanie i funkcjonowanie skutecznych programów przygotowania zawodowego wysokiej jakości:

8) ramy regulacyjne; 9) zaangażowanie partnerów społecznych; 10) wsparcie dla przedsiębiorstw; 11) elastyczne ścieżki kształcenia i mobilność; 12) poradnictwo zawodowe i podnoszenie świadomości; 13) przejrzystość; 14) zapewnianie jakości i monitorowanie losów absolwentów.

Dalsze wyjaśnienia dotyczące każdego z kryteriów znajdują się w załączonym dokumencie roboczym służb Komisji.

Działania następce na poziomie UE

Zalecenie zawiera także uregulowania dotyczące stworzenia usług wsparcia na rzecz wymiany wiedzy, tworzenia sieci kontaktów i wzajemnego uczenia się w celu wspomagania państw członkowskich i odpowiednich zainteresowanych stron we wdrażaniu programów przygotowania zawodowego zgodnie z niniejszymi ramami. Nawiązuje w ten sposób do komunikatu Komisji „Inwestowanie w młodzież Europy”, w którym zapowiedziano uruchomienie serwisu wsparcia praktyk zawodowych opartego na popycie. Będzie on oparty na skutecznym modelu uczenia się opartego na analizie porównawczej, stosowanym przez publiczne służby zatrudnienia, i będzie wspierać państwa we wprowadzaniu lub reformowaniu systemów praktyk zawodowych.

Proponuje się także dalsze działania służące podnoszeniu świadomości oraz wsparcie wdrażania tych ram poprzez odpowiednie finansowanie ze środków UE.

Wniosek

ZALECENIE RADY

w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności

jego art. 153, 166 i 292,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Skuteczne programy przygotowania zawodowego, które prowadzą do połączenia umiejętności związanych z pracą, uczenia się opartego na pracy oraz doświadczenia zdobywanego w pracy, a także kompetencji kluczowych, ułatwiają młodym ludziom wejście na rynek pracy, a osobom dorosłym – rozwój kariery zawodowej i przejście do etapu zatrudnienia.
- (2) Dobrze opracowane programy przygotowania zawodowego przynoszą korzyści zarówno pracodawcom, jak i osobom uczącym się. Wysokie standardy jakości pozwalają uniknąć sytuacji, w której programy przygotowania zawodowego są ukierunkowane na stanowiska wymagające niskich kwalifikacji i ograniczonego wykształcenia, co szkodzi ich reputacji. Dobrej jakości programy przygotowania zawodowego przyczyniają się również do włączenia społecznego poprzez integrację na rynku pracy osób uczących się znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i osób ze środowisk migracyjnych.
- (3) Skuteczne programy przygotowania zawodowego wysokiej jakości są opracowywane w ramach ustrukturyzowanych partnerstw, które obejmują wszystkie właściwe zainteresowane strony, w tym w szczególności partnerów społecznych, przedsiębiorstwa, podmioty pośredniczące takie jak izby przemysłowe, handlowe i rzemieślnicze, organizacje zawodowe i sektorowe, organizatorzy kształcenia i szkolenia, organizacje młodzieży i rodziców, jak również władze lokalne, regionalne i krajowe. Od 2013 r. Komisja we współpracy z państwami członkowskimi oraz odpowiednimi zainteresowanymi stronami propaguje dostępność, jakość i wizerunek przygotowania zawodowego za pośrednictwem europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego, w ramach którego jak dotąd udostępniono ponad 700 000 ofert przygotowania zawodowego, praktyk lub pierwszego zatrudnienia. Dzięki inicjatywom podjętym przez przedsiębiorstwa, takim jak Europejski pakt na rzecz młodzieży, zorganizowano więcej ofert i rozpropagowano partnerstwa między światem biznesu i edukacji w całej Unii.
- (4) Europejscy partnerzy społeczni reprezentujący różne sektory zbierali dane dotyczące jakości i opłacalności programów przygotowania zawodowego z początku prowadząc równoległe prace, zaś od czerwca 2016 r. – we wspólnym oświadczeniu „Ku wspólnej

wizji przygotowania zawodowego”, które stanowiło podstawę dla wydania opinii w sprawie „Wspólnej wizji dotyczącej jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego i uczenia się opartego na pracy”, przyjętej w dniu 2 grudnia 2016 r. przez Komitet Doradczy ds. Szkolenia Zawodowego.

- (5) Europejskie ramy kwalifikacji (ERK), które ustanowiono w 2008 r., a następnie zmieniono w 2017 r.¹², zwiększają przejrzystość, porównywalność i możliwości przenoszenia kwalifikacji obywateli, w tym uczniów zawodu.
- (6) W zaleceniu Rady z dnia 18 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia europejskich ram odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET)¹³ stworzono instrument referencyjny mający pomóc państwom członkowskim w promowaniu i monitorowaniu ciągłego udoskonalania ich systemów kształcenia i szkolenia zawodowego.
- (7) W Europejskiej karcie na rzecz jakości staży i przygotowania zawodowego z 2012 r. Europejskie Forum Młodzieży zaapelowało do europejskich państw, instytucji oraz partnerów społecznych o ustanowienie lub wzmocnienie ram prawnych na rzecz zapewnienia jakości programów przygotowania zawodowego.
- (8) W zaleceniu Rady z dnia 22 kwietnia 2013 r. w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży¹⁴ zaleca się państwom członkowskim zapewnienie, aby wszyscy młodzi ludzie w wieku poniżej 25 roku życia w ciągu czterech miesięcy od zakończenia kształcenia formalnego lub uzyskania statusu osoby bezrobotnej otrzymali ofertę zatrudnienia, dalszego kształcenia, przygotowania zawodowego lub stażu.
- (9) Europejscy partnerzy społeczni, Komisja Europejska i Rada Unii Europejskiej przyczynili się do zwiększenia dostępności, jakości i atrakcyjności programów przygotowania zawodowego za pośrednictwem Wspólnej deklaracji ustanawiającej europejski sojusz na rzecz przygotowania zawodowego w dniu 2 lipca 2013 r.
- (10) W oświadczeniu Rady w sprawie europejskiego sojuszu na rzecz przygotowania zawodowego z dnia 15 października 2013 r. odnotowano, że należy propagować skuteczność i atrakcyjność przygotowania zawodowego poprzez jego dostosowanie do szeregu wspólnych wytycznych.
- (11) W zaleceniu Rady w sprawie ram jakości staży¹⁵, przyjętym w dniu 10 marca 2014 r., ustanowiono szereg zasad mających na celu poprawę jakości staży poza systemem formalnego kształcenia i szkolenia.
- (12) W konkluzjach z Rygi z dnia 22 czerwca 2015 r., zatwierdzonych przez ministrów odpowiedzialnych za kształcenie i szkolenie zawodowe, ustalono, że uczenie się oparte na pracy we wszystkich jego formach, ze szczególnym uwzględnieniem przygotowania zawodowego, i opracowanie mechanizmów zapewniania jakości staną się dwoma z pięciu priorytetów europejskich w okresie 2015–2020.
- (13) Grupa robocza ds. kształcenia i szkolenia zawodowego działająca w strategicznych ramach europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia (ET 2020) w trakcie swojej kadencji w latach 2014–2015 opracowała 20 wytycznych

¹² Dz.U. C 189/15.

¹³ Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 1.

¹⁴ Dz.U. C 120 z 26.4.2013, s. 1.

¹⁵ Dz.U. C 88 z 27.3.2014, s. 1.

dotyczących wysokiej wydajności programów przygotowania zawodowego i uczenia się opartego na pracy.

- (14) Parlament Europejski wezwał do przyjęcia środków służących zapewnieniu norm jakości przygotowania zawodowego w swoim sprawozdaniu w sprawie programu Erasmus + i innych narzędzi wspomagania mobilności w kształceniu i szkoleniu zawodowym – podejścia zakładającego uczenie się przez całe życie z dnia 4 marca 2016 r.
- (15) W rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/589¹⁶ stwierdzono, że oferty przygotowania zawodowego odbywającego się na podstawie umowy o pracę mogą być ogłaszane na portalu EURES – Europejskim Portalu Mobilności Zawodowej (od maja 2018 r.).
- (16) W komunikacie z dnia 10 czerwca 2016 r. w sprawie Nowego europejskiego programu na rzecz umiejętności Komisja podkreśliła swoje wsparcie dla partnerów społecznych w dalszym wykorzystaniu wyników ich wspólnych projektów, na przykład poprzez ustanowienie ram jakości dla programów przygotowania zawodowego.
- (17) W komunikacie Komisji „Inwestowanie w młodzież Europy” z dnia 7 grudnia 2016 r.¹⁷ wezwano do podjęcia nowych starań na rzecz wsparcia młodych ludzi i zapewnienia im możliwie najlepszego startu życiowego poprzez inwestowanie w wiedzę, umiejętności i doświadczenie młodych ludzi, pomaganie im w znalezieniu pierwszej pracy lub w szkoleniu prowadzącym do jej uzyskania. Celem było wsparcie młodych ludzi w wykorzystywaniu szans, pomyślnej integracji społecznej, stawianiu się aktywnymi obywatelami oraz w odnoszeniu sukcesów zawodowych, w tym dzięki ramom jakości określającym podstawowe zasady programów przygotowania zawodowego.
- (18) W deklaracji rzymskiej z dnia 25 marca 2017 r. zawarto zobowiązanie do działań na rzecz „Unii, w której młodzi ludzie mają dostęp do kształcenia i szkolenia najwyższej jakości i mogą uczyć się i znajdować zatrudnienie na całym kontynencie”.
- (19) Europejski filar praw socjalnych z dnia 26 kwietnia 2017 r. określa szereg zasad, które mają wspomagać działanie sprawiedliwych i sprawnie funkcjonujących rynków pracy i systemów opieki społecznej, z uwzględnieniem prawa do włączającego kształcenia i szkolenia, charakteryzujących się dobrą jakością. Celem tej inicjatywy jest zapewnienie umiejętności odpowiednich dla rynku pracy i umiejętności, które pozwolą uczestniczyć w życiu społeczeństwa. W filarze tym ogłoszono zamiar Komisji, by przedstawić wniosek dotyczący zalecenia Rady, w którym zdefiniowane zostaną kluczowe elementy, jakie powinny zostać wprowadzone, aby umożliwić ludziom nabywanie stosownych umiejętności i kwalifikacji dzięki programom przygotowania zawodowego wysokiej jakości.
- (20) Wniosek Komisji dotyczący zalecenia Rady w sprawie monitorowania losów absolwentów przyjęty w dniu 30 maja 2017 r. ma na celu poprawę dostępności informacji jakościowych i ilościowych na temat tego, co po zakończeniu etapu kształcenia i szkolenia robią absolwenci, w tym uczniowie zawodu.
- (21) Programy przygotowania zawodowego otrzymują wsparcie w ramach europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych (2014–2020), w szczególności w ramach

¹⁶ Dz.U. L 107 z 22.4.2016, s. 1.

¹⁷ COM(2016) 940 final.

Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), a także programu „Erasmus +”, unijnego Programu na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (COSME), programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI), a także Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych.

- (22) Niedawno Parlament Europejski i zainteresowane strony wezwały Komisję do zwiększenia długoterminowej mobilności uczniów zawodu w całej UE poprzez zapewnienie młodym ludziom możliwości rozwoju zarówno umiejętności przydatnych w danym zawodzie, jak i kompetencji kluczowych. Komisja odpowiedziała na to wezwanie, wprowadzając w programie Erasmus + nowy obszar działalności zwany Erasmus Pro, którego zadaniem jest wspieranie zwłaszcza dłuższych staży zawodowych za granicą.
- (23) W swoich sprawozdaniach na temat gwarancji dla młodzieży z 2015 r. i 2017 r. Europejski Trybunał Obrachunkowy zaleca, by Komisja opracowała kryteria jakości w odniesieniu do programów przygotowania zawodowego i innych ofert wspieranych w ramach tej inicjatywy.
- (24) Wspólne rozumienie pojęcia skutecznych programów przygotowania zawodowego wysokiej jakości wśród państw członkowskich pomaga im działać na rzecz reform i modernizacji tych programów, które zapewniają doskonałą ścieżkę uczenia się i kariery zawodowej. Porozumienie w tej kwestii przyczynia się do zwiększenia wzajemnego zaufania, a tym samym ułatwia transgraniczną mobilność uczniów zawodu.
- (25) Ogólny cel niniejszego zalecenia polega na tym, by zwiększyć zdolność uczniów zawodu do zatrudnienia oraz umożliwić im rozwój osobisty, a także przyczynić się do rozwoju wysoko wykwalifikowanej siły roboczej o odpowiednich umiejętnościach, reagującej na potrzeby rynku pracy.
- (26) Celem szczegółowym jest zapewnienie spójnych ram dla przygotowania zawodowego w oparciu o wspólną interpretację tego, co stanowi o jego jakości i skuteczności, biorąc pod uwagę różnorodność systemów kształcenia i szkolenia zawodowego (VET) w państwach członkowskich.
- (27) Na potrzeby niniejszego zalecenia programy przygotowania zawodowego rozumiane są jako formalne programy kształcenia i szkolenia zawodowego, które łączą istotny element uczenia się opartego na pracy w przedsiębiorstwach i innych miejscach pracy z uczeniem się w instytucjach kształcenia lub szkolenia i które prowadzą do uzyskania uznawanych w skali kraju kwalifikacji. Charakteryzuje je stosunek umowny między uczniem zawodu, pracodawcą lub instytucją kształcenia i szkolenia zawodowego, przy czym uczeń otrzymuje wynagrodzenie lub rekompensatę za swoją pracę.
- (28) Niniejsze zalecenie nie uniemożliwia państwom członkowskim utrzymania w mocy lub ustanowienia bardziej postępowych przepisów dotyczących przygotowania zawodowego niż przepisy niniejszym zalecane,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

Państwa członkowskie powinny, zgodnie z ustawodawstwem krajowym i w ścisłej współpracy z zainteresowanymi stronami, zapewnić, aby programy przygotowania zawodowego odpowiadały potrzebom rynku pracy i przynosiły korzyści zarówno osobom uczącym się, jak i pracodawcom, w oparciu o kryteria jakości i skuteczności tych programów określone poniżej.

Kryteria odnoszące się do warunków uczenia się i warunków pracy

Umowa pisemna

1. Przed rozpoczęciem praktyki pomiędzy pracodawcą, uczniem zawodu a instytucją szkolenia zawodowego powinna zostać zawarta umowa na piśmie, określająca prawa i obowiązki każdej strony dotyczące szkolenia i pracy.

Efekty uczenia się

2. Pracodawcy i instytucje szkolenia zawodowego powinni zdefiniować zbiór ogólnych efektów uczenia się, przy zapewnieniu równowagi między umiejętnościami przydatnymi w danym zawodzie a kluczowymi kompetencjami, które będą wspierać zarówno rozwój osobisty uczniów zawodu, jak i ich możliwości rozwoju kariery zawodowej przez całe życie, mając na względzie dostosowanie do zmieniających się ścieżek kariery.

Wsparcie pedagogiczne

3. Wewnątrz przedsiębiorstw powinni zostać wyznaczeni szkoleniowcy, których zadaniem powinna być ścisła współpraca z organizatorami kształcenia i szkolenia zawodowego i nauczycielami, tak aby zapewnić uczniom zawodu wsparcie, a także wzajemne i regularne uzyskiwanie informacji zwrotnych. Nauczyciele, szkoleniowcy i mentorzy powinni być zachęcani do podnoszenia swoich umiejętności i kompetencji, tak by mogli oni szkolić uczniów zawodu zgodnie z najnowszymi metodami nauczania i szkolenia oraz potrzebami rynku pracy.

Komponent miejsca zatrudnienia

4. Znacząca część procesu uczenia się, tj. co najmniej połowa czasu trwania praktyki, powinna odbywać się w miejscu zatrudnienia. Powinno to obejmować możliwości odbycia części praktyki za granicą.

Wynagrodzenie lub rekompensata

5. Uczniowie zawodu powinni otrzymywać wynagrodzenie lub rekompensatę, zgodnie z wymogami krajowymi lub sektorowymi, bądź układami zbiorowymi, gdy takie istnieją, a także przy uwzględnieniu ustaleń dotyczących podziału kosztów między pracodawcami, uczniami zawodu i władzami publicznymi.

Ochrona socjalna

6. Uczniowie zawodu powinni być uprawnieni do ochrony socjalnej, w tym do stosownego ubezpieczenia zgodnie z ustawodawstwem krajowym.

Warunki pracy, warunki zdrowia i bezpieczeństwa

7. W przyjmującym miejscu zatrudnienia powinny być spełnione odpowiednie zasady i przepisy dotyczące warunków pracy, w szczególności w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa.

Kryteria odnoszące się do warunków ramowych

Ramy regulacyjne

8. Powinny istnieć jasne i spójne ramy regulacyjne oparte na uczciwym i sprawiedliwym podejściu partnerskim, z uwzględnieniem możliwości zorganizowanego i przejrzystego dialogu ze wszystkimi zainteresowanymi stronami. Dla przedsiębiorstw i miejsc zatrudnienia oferujących przygotowanie zawodowe może to oznaczać konieczność przejścia procedur akredytacji.

Zaangażowanie partnerów społecznych

9. Partnerzy społeczni, także na poziomie sektorowym, powinni być zaangażowani w opracowywanie programów przygotowania zawodowego, zarządzanie nimi i ich wdrażanie, zgodnie z krajowymi systemami stosunków pracy i praktykami w zakresie kształcenia i szkolenia.

Wsparcie dla przedsiębiorstw

10. Wsparcie finansowe lub niefinansowe powinny otrzymywać w szczególności małe, średnie i mikroprzedsiębiorstwa, w oparciu o uzgodnienia dotyczące podziału kosztów między pracodawcami, uczniami zawodu i władzami publicznymi. Umożliwi to przedsiębiorstwom oferowanie odpłatnego przygotowania zawodowego.

Elastyczne ścieżki kształcenia i mobilność

11. W warunkach uczestnictwa w programach przygotowania zawodowego należy uwzględnić odpowiednie uczenie się pozaformalne i nieformalne. Programy przygotowania zawodowego powinny prowadzić do uzyskania uznawanych w skali kraju kwalifikacji, zgodnych z europejskimi ramami kwalifikacji¹⁸, i powinny zapewniać dostęp do innych możliwości uczenia się, w tym na wyższych poziomach kształcenia i szkolenia, oraz do ścieżek kariery. Transnarodowa mobilność uczniów zawodu powinna być elementem kwalifikacji w ramach przygotowania zawodowego.

Poradnictwo zawodowe i podnoszenie świadomości

12. Aby zagwarantować osiągnięcie pozytywnych rezultatów i zmniejszyć liczbę osób przedwcześnie kończących naukę lub praktyki, w trakcie przygotowania zawodowego należy zapewnić poradnictwo zawodowe, opiekę indywidualnego doradcy (mentora) i wsparcie osób uczących się. Programy przygotowania zawodowego należy promować za pomocą działań mających na celu podnoszenie świadomości.

Przejrzystość

13. Korzystając ze wsparcia publicznych i prywatnych służb zatrudnienia, należy zadbać o przejrzystość ofert przygotowania zawodowego i dostęp do nich w obrębie państw członkowskich i między państwami członkowskimi; w stosownych przypadkach powinno się wykorzystywać unijne narzędzia takie jak EURES.

Zapewnianie jakości i monitorowanie losów absolwentów

14. Należy stosować podejścia służące zapewnieniu jakości, spójne z europejskimi ramami odniesienia na rzecz zapewniania jakości w kształceniu i szkoleniu zawodowym (EQAVET)¹⁹, z uwzględnieniem ważnej i wiarygodnej oceny efektów uczenia się. Zatrudnienie i przebieg kariery uczniów zawodu powinny być monitorowane.

Wprowadzenie w życie na szczeblu poszczególnych państw

W celu wprowadzenia w życie niniejszego zalecenia państwa członkowskie powinny:

¹⁸ Dz.U. C 189/15.

¹⁹ Dz.U. C 155 z 8.7.2009, s. 1.

15. promować zaangażowanie partnerów społecznych w opracowywanie programów przygotowania zawodowego, zarządzanie nimi i ich wdrażanie, zgodnie z krajowymi systemami stosunków pracy i praktykami w zakresie kształcenia i szkolenia;
16. zawrzeć odpowiednie środki wykonawcze w krajowych programach reform w ramach europejskiego semestru;
17. uwzględniać niniejsze ramy przy korzystaniu z funduszy UE i z instrumentów wspierania przygotowania zawodowego.

Komisja powinna zapewnić niezbędne wsparcie, w tym poprzez następujące działania:

Usługi wsparcia

18. opracowanie zestawu usług wsparcia na rzecz wymiany wiedzy, tworzenia sieci kontaktów i wzajemnego uczenia się w celu wspomagania państw członkowskich i odpowiednich zainteresowanych stron we wdrażaniu programów przygotowania zawodowego zgodnie z niniejszymi ramami;

Podnoszenie świadomości

19. promowanie doskonałości w dziedzinie przygotowania zawodowego i jego atrakcyjności poprzez kampanie na rzecz podnoszenia świadomości społecznej, jak na przykład Europejski Tydzień Umiejętności Zawodowych;

Finansowanie

20. wsparcie wdrożenia niniejszego zalecenia poprzez odpowiednie finansowanie ze środków unijnych, zgodnie z odnośną podstawą prawną;

Działania następce

21. monitorowanie wdrażania niniejszego zalecenia przy wsparciu trójstronnego Komitetu Doradczego ds. Szkolenia Zawodowego, na podstawie sprawozdań w ramach europejskiego semestru;
22. przedłożenie Radzie sprawozdania w sprawie wprowadzenia w życie tych ram w terminie trzech lat od daty ich przyjęcia.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*